

Framework for B.Ed. Two Years Course

Semester	Curriculum Details	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	Theory Paper	16	16	120	280	400
	Practice Teaching & College Activity	9	9	225	0	225
	Total	25	25	345	280	625
2	Theory Paper	16	16	120	280	400
	Practice Teaching & College Activity	9	9	225	0	225
	Total	25	25	345	280	625
3	Theory Paper	16	16	120	280	400
	Practice Teaching & College Activity	9	9	225	0	225
	Total	25	25	345	280	625
4	4 - Internship	--	25	225	400	625
	Total	0	25	225	400	625
	Grand Total		100	1260	1240	2500

All semesters are of 625 marks and 25 Credit each

બે વર્ષના બી.એડ. અભ્યાસક્રમનું માળખું અને પ્રથમ બે સેમેસ્ટરનો અભ્યાસક્રમ

Semester - 1

Sub Code	Subject Name	Hours	Credit	Internal	External	Total
CC1	Childhood and growing up	4	4	30	70	100
CC2	Contemporary India in Education	4	4	30	70	100
EC	Pedagogy of School Subject - 1 (Part-1)	2	2	15	35	50
EC	Pedagogy of School Subject - 2 (Part-1)	2	2	15	35	50
SSC	School Subject - 1 (Part-1)	2	2	15	35	50
SSC	School Subject - 2 (Part-1)	2	2	15	35	50
		16	16	120	280	400

Assignment / Task / Practical Work - Semester : 1

Sr. No.	Title	Hours	Credit	Internal	External	Total
1	Micro Lesson - 8 (4 + 4), Bridge Leeson - 6 (3 + 3) Total - 14	2	2	60	0	60
2	Observation Micro Lesson - 8 (4 + 4), Bridge Leeson - 6 (3 + 3) Total - 14	2	2	40	0	40 (16 + 24)
3*	School Subject Analysis and framing Comprehension questions (SSC, MCQ Questions 100, 1 + 1)	2	2	50	0	50
4	Book Review	2	2	50	0	50
5	Physical Activites and YOGA	1	1	25	0	25
		9	9	225	0	225

* પ્રત્યેક મેથડમાંથી MCQ પ્રકારના ૨૫ પ્રશ્નો

* પ્રત્યેક કન્ટેન્ટમાંથી MCQ પ્રકારના ૭૫ પ્રશ્નો

CC1 : CHILDHOOD AND GROWING UP

- એકમ - ૧ શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન અને અધ્યેતાનું સ્વરૂપ ૨૫%
- ૧.૧ શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન : અર્થ, સ્વરૂપ અને કાર્યક્ષેત્ર, શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાનની પદ્ધતિઓનો પરિચય (અવલોકન, મુલાકાત, વ્યક્તિ અભ્યાસ અને સામાજિકતામિતિ)
- ૧.૨ વૃદ્ધિ અને વિકાસની સંકલ્પના, માનવીય વિકાસના તબક્કાઓ (કુમારાવસ્થા, કિશોરાવસ્થા, અને તરૂણાવસ્થા): તબક્કાવાર લાક્ષણિકતાઓ અને વિકાસાત્મક કાર્યો (હેવિંગ હર્સ્ટની યાદી)
- ૧.૩ તરૂણોના સર્વાંગીણ વિકાસ માટેની જરૂરિયાતો અને શાળાકીય કાર્યક્રમો (શારીરિક, માનસિક, સાંવેગિક અને સામાજિક)
- ૧.૪ ભારતીય તરૂણ : તરૂણોના લક્ષણો અને સમસ્યાઓ (દાદાગીરી કરવી, છેડતી કરવી, વ્યસની હોવું, રખડપટ્ટી કરવી અને ચોરી કરવી)
- એકમ - ૨ અધ્યયન, પ્રેરણા અને સ્મૃતિ ૨૫%
- ૨.૧ અધ્યયન : સ્વરૂપ અને સિદ્ધાંતો (પાવલોવ-શાસ્ત્રીય અભિસંધાનનો સિદ્ધાંત, સ્કીનર-કારક અભિસંધાન, થોર્નડાઈકનો પ્રયત્ન અને ભૂલ દ્વારા અધ્યયન સિદ્ધાંત અને કોહલરનો આંતરસૂઝ દ્વારા અધ્યયનનો સિદ્ધાંત)
- ૨.૨ અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રક્રિયાને અસર કરતાં પરિબળો
- ૨.૩ અધ્યયન સંક્રમણ : અર્થ, મહત્વ અને પ્રકારો
- ૨.૪ પ્રેરણા : સંકલ્પના, સ્વરૂપ, પ્રકારો અને સિદ્ધિ પ્રેરિત વ્યક્તિના લક્ષણો
- ૨.૫ સ્મૃતિની સંકલ્પના, પ્રક્રિયા, સ્મૃતિ વધારવાના ઉપાયો અને વિસ્મૃતિના કારણો
- એકમ - ૩ મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓ અને અપવાદરૂપ બાળકોનું શિક્ષણ ૨૫%
- ૩.૧ બુદ્ધિ : સંકલ્પના, લક્ષણો અને બુદ્ધિ અંક (IQ)
- ૩.૨ મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીની સંકલ્પના અને સામાન્ય પરિચય (બુદ્ધિ કસોટી, અભિયોગ્યતા કસોટી અને વલણ માપદંડનો કસોટીનું નામ, કલમોની સંખ્યા, વિશ્વસનિયતા, યથાર્થતા, કસોટી પ્રકાર, એક ઉદાહરણ અને તેના રચયિતાના સંદર્ભમાં પરિચય)
- ૩.૩ માનસિક સ્વાસ્થ્ય : સંકલ્પના, લક્ષણો અને અસરકારક પરિબળો
- ૩.૪ બચાવ પ્રયુક્તિઓ (દિવાસ્વપ્ન, ચોકિતકીકરણ, તાદાત્મ્ય, ક્ષતિપૂર્તિ અને ઉર્ધ્વીકરણ)
- એકમ - ૪ વ્યક્તિત્વ અને વ્યક્તિગત તફાવતો ૨૫%
- ૪.૧ વ્યક્તિત્વ : અર્થ અને સ્વરૂપ અને પ્રકારો (અંતર્મુખી, બહિર્મુખી અને ઉભયમુખી)
- ૪.૨ વ્યક્તિત્વ માપનની પદ્ધતિઓનો માત્ર પરિચય (અવલોકન, આત્મનોવેદન, પ્રક્ષેપણ પ્રયુક્તિઓ)
- ૪.૩ અપવાદરૂપ બાળકો : સંકલ્પના, પ્રકારો, લક્ષણો, મર્યાદાઓ, અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રયુક્તિઓ (મંદ, મેઘાવી, શારીરિક અક્ષમ)
- ૪.૪ વ્યક્તિગત અને વૈયક્તિક તફાવતોનો અર્થ, અસર કરતા પરિબળો અને શૈક્ષણિક ફલિતાર્થો

CC2 : CONTEMPORARY EDUCATION IN INDIA

- એકમ - ૧ ભારતમાં પ્રાચીન શિક્ષણ અને પ્રવર્તમાન માધ્યમિક શિક્ષણ-પ્રશિક્ષણ ૨૫%
- ૧.૧ વૈદિક અને બૌદ્ધકાળ દરમિયાન ભારતમાં શિક્ષણ
- ૧.૧.૧ ઐતિહાસિક પાશ્ચાત્ય ભૂમિકા
- ૧.૧.૨ અર્થ અને મહત્વ
- ૧.૧.૩ વિશિષ્ટતાઓ
- ૧.૧.૪ અભ્યાસક્રમ અને પદ્ધતિઓ
- ૧.૧.૫ ગુરુ શિષ્ય સંબંધ અને શિક્ષણ સંસ્થાઓ
- ૧.૨ માધ્યમિક શિક્ષણ પ્રશિક્ષણ
- ૧.૨.૧ પૂર્વ સેવાકાલીન શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ અર્થ, અગત્ય, કાર્યક્રમો, સમસ્યાઓ, ઉકેલો
- ૧.૨.૨ સેવાકાલીન શિક્ષક-પ્રશિક્ષણ, અર્થ, અગત્ય, કાર્યક્રમો, સમસ્યાઓ, ઉકેલો
- એકમ - ૨ ભારતમાં રાષ્ટ્રીય શિક્ષણની તરેહ અને આંકડાશાસ્ત્રીય સમજ ૨૫%
- ૨.૧ આઝાદી પછીના શિક્ષણ પંચોની યાદી અને શિક્ષણ નીતિની સ્થાપના, અધ્યક્ષ અને જરૂરિયાત
- ૨.૧.૧ યુનિવર્સિટી શિક્ષણ પંચ (૧૯૪૮-૪૯)
- ૨.૧.૨ માધ્યમિક શિક્ષણ પંચ (૧૯૫૨-૫૩)
- ૨.૧.૩ રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ પંચ (૧૯૬૪-૬૬)
- ૨.૧.૪ શિક્ષણની રાષ્ટ્રીય નીતિ (૧૯૮૬)
- ૨.૧.૫ સંશોધિત રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ (૧૯૯૨)
- ૨.૨ મધ્યવર્તી સ્થિતિના માપો
- ૨.૨.૧ મધ્યક, મધ્યસ્થ, બહુલકની સંકલ્પના અને ગણતરી
(અવર્ગીકૃત પ્રાપ્તિઓના આધારે)
- ૨.૨.૨ પ્રમાણ વિચલનની સંકલ્પના અને ગણતરી (અવર્ગીકૃત પ્રાપ્તિઓના આધારે)
- એકમ - ૩ શિક્ષણમાં નીતિ વિષયક કાયદા ૨૫%
- ૩.૧ રાઈટ ટુ એજ્યુકેશન એક્ટ - ૨૦૦૯ (અર્થ, જરૂરિયાત, કલમોનો માત્ર પરિચય)
- ૩.૨ રાઈટ ટુ ઈન્ફોર્મેશન એક્ટ (અર્થ, જરૂરિયાત, માહિતી પ્રાપ્ત કરવાની પ્રક્રિયા)
- ૩.૩ રાષ્ટ્રીય માધ્યમિક શિક્ષા અભિયાન (અર્થ, જરૂરિયાત)
- ૩.૪ ખુલ્લી વિદ્યાપીઠ (IGNOU - BAOU) (સંકલ્પના, પ્રાદેશિક કેન્દ્રની ભૂમિકા)
- ૩.૫ મધ્યાહન ભોજન યોજના (ઐતિહાસિક, પાશ્ચાત્ય ભૂમિકા, મહત્વ, અમલીકરણ)

એકમ - ૪

શિક્ષણમાં નવીનીકરણ સંદર્ભે SSA ની ભૂમિકા

૨૫%

- ૪.૧ શાળા પર્યાવરણ (ઈકો ક્લબ), પ્રજ્ઞા અભિગમ (અર્થ, જરૂરિયાત, મહત્વ, અમલીકરણ)
- ૪.૨ વિકલાંગ બાળકો માટેનું સંકલિત શિક્ષણ (IEDC) (અર્થ, મહત્વ, અમલીકરણ)
- ૪.૩ કસ્તુરબા ગાંધી બાલિક વિદ્યાલય (KGBV) (અર્થ, જરૂરિયાત, સંસ્થા પરિચય)
- ૪.૪ બાલા (BALA - Building As Learning Aid) (અર્થ, મહત્વ, વિશિષ્ટ લાક્ષણિકતાઓ)
- ૪.૫ શાળા વ્યવસ્થાપન સમિતિની રચના અને તેના કાર્યો (SMC)

EC1 : ગુજરાતી પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	પાઠ આયોજન	૨૫%
	૧.૧ માઈક્રોટીચિંગની સંકલ્પના, અગત્ય	
	૧.૨ કૌશલ્ય પરિચય (વિષયાભિમુખ, ઉદાહરણ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, સ્પષ્ટીકરણ, શ્યામફલક કાર્ય, ઉત્તેજના, પરિવર્તન)	
	૧.૩ સેતુપાઠના અર્થ, મહત્વ	
	૧.૪ માઈક્રોટીચિંગ અને સેતુપાઠનો તફાવત	
	૧.૫ માતૃભાષા શિક્ષણનો અર્થ	
	૧.૬ માતૃભાષા શિક્ષણનું મહત્વ : પ્રત્યાયન, અભિવ્યક્તિ અને શિક્ષણનાં માધ્યમ તરીકે...	
એકમ - ૨	માતૃભાષા શિક્ષણનાં હેતુઓ	૨૫%
	૨.૧ સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓ : અર્થ અને તફાવત	
	૨.૨ હેતુઓનું સ્તરીકરણ : જ્ઞાન પ્રાપ્તિ, અર્થગ્રહણ, ઉપયોજન, અભિવ્યક્તિ, અને રસાસ્વાદ	
	૨.૩ જુદી જુદી કક્ષાનાં (ઘોરણના) વિશિષ્ટ હેતુની રચના	
એકમ - ૩	માતૃભાષાનાં મૂળભૂત કૌશલ્યો	૨૫%
	૩.૧ શ્રવણ, કથન, વાચન, લેખન : સંકલ્પના અને વિકાસની પ્રવૃત્તિઓ	
	૩.૨ માતૃભાષા શિક્ષણની પ્રયુક્તિઓ, આદર્શ વાચન, કાવ્ય પઠન, પ્રશ્નોત્તરી : સંકલ્પના અને મહત્વ	
એકમ - ૪	માતૃભાષા શિક્ષણની પદ્ધતિઓ	૨૫%
	૪.૧ આગમન અને નિગમન	
	૪.૨ પ્રકલ્પ	
	૪.૩ વ્યાખ્યાન	
	૪.૪ નિરિક્ષિત અભ્યાસ : સંકલ્પના, મહત્વ અને મર્યાદા	

EC2 : हिन्दी पद्धति (सेम. १)

इकाई - १	पाठ आयोजन	२०%
१.१	संकल्पना, महत्व, सिम्युलेशन	
१.२	सुक्ष्म अध्यापन के कौशल्य (विषयाभिमुख, श्यामफलक, प्रश्न प्रवाहिता, सुदृढीकरण, उदाहरण)	
१.३	सेतुपाठ	
इकाई - २	हिन्दीभाषा शिक्षा के उद्देश्य	२०%
२.१	सामान्य उद्देश्य ज्ञानप्राप्ति, अर्थग्रहण, उपयोजन, सभिव्यक्ति	
२.२	विशिष्ट उद्देश्य	
२.३	गुजरात राज्य के कक्षा ६ से १० के पाठ्यक्रम में समाविष्ट हिन्दी शिक्षा के निम्नलिखित विशाल उद्देश्य - संतुलित प्रतिमा का विकास - राष्ट्रीय एकता एवम चारित्र्य निर्माण - सांस्कृतिक विरासत का परिचय एवं संवर्धन - लोकतंत्र प्रशासन में हिन्दी का परिचय	
इकाई - ३	अध्यापन पद्धतियाँ एवं प्रयुक्तियाँ	४०%
३.१	प्रत्यक्ष, परोक्ष, आगमन-निगमन, निरीक्षित स्वाध्याय, प्रकल्प	
३.२	प्रश्नोत्तर, गान, नाट्यीकरण एवं संदर्भकथन	
इकाई - ४	राष्ट्रभाषा की शिक्षा का महत्व	२०%
४.१	राष्ट्रभाषा के रूप में हिन्दी शिक्षा का महत्व	
४.२	अहिन्दीभाषा के क्षेत्रों में हिन्दी शिक्षा का महत्व	

EC3 : संस्कृत पद्धति (से.म.२)

अेकम - १	पाठ आयोजन	२५%
	१.१ गद्य-पद्य अने व्याकरणना छूटा अने अेकम पाठोना आयोजन तेना सोपान अने उदाहरणो	
	१.२ संस्कृतमां निदानात्मक, उपयारात्मक शिक्षण : संकल्पना, महत्व (अेकम पाठना संदर्भमां)	
अेकम - २	वर्गशिक्षणनी प्रवृत्तिओ	२५%
	२.१ अनुलेपन, श्रुतलेपन अने गान	
	२.२ वर्गेतर प्रवृत्तिओ	
	(१) लीतपत्रो (२) बाह्य परीक्षको (३) रमत द्वारा संस्कृत शिक्षण	
	(४) संस्कृत संभाषण (५) संस्कृत सामयिकोनी परियय (वधुमां वधु बे)	
अेकम - ३	संस्कृतमां मूल्यांकन	२५%
	३.१ मूल्यांकननुं महत्व	
	३.२ प्रश्नपत्र संरचना अने आदर्श प्रश्नपत्रना लक्षणो	
	३.३ वस्तुलक्षी कसोटी अने तेना - ४ प्रकारो जेमां	
	(१) जोडका (२) बहुविकल्प	
	(३) ખાલી જગ્યા अने (४) संबंध घटायक कसोटीओ	
अेकम - ४	पाठयपुस्तकना लक्षणो अने तेनी समीक्षा	२५%
	४.१ धोरण - ७, ८ अने ९ ना प्रवर्तमान पाठयपुस्तक अनुसार पुस्तकनी समीक्षा	
	४.२ पुस्तकना आंतरिक, बाह्य लक्षणो	

EC4 : ENGLISH METHOD (SEM - 1)

Unit - 1	Importance of English & Basic Language Skills	25%
	1.1 Importance of English Teaching & State Policies	
	1.2 Teaching Basic Language Skills : LSRW (Listening, Speaking, Reading and Writing)	
	1.3 Skills of English Teacher	
Unit - 2	Objective and Lesson Planning	25%
	2.1 Aims	
	2.2 Objectives	
	2.3 Microteaching	
	2.3.1. Concepts	
	2.3.2 Skills : Introduction, Questionner, Illustration, B. B. Work	
	2.4 Bridge Lesson Planning	
Unit - 3	Methods and Approaches in ELT	25%
	(Relavant features, Principles, advantages and disadvantages of the following)	
	3.1 Grammar Translation Method	
	3.2 Direct Method	
	3.3 Structural Approach	
	3.4 Functional Approach	
Unit - 4	Communicative Language Teaching and Instructional Material	25%
	4.1 Concept and Principles of Communicative Language Teaching	
	4.2 Differences between traditional approach and communicative approach	
	4.3 Group Method Techniques in CLT (Simulation, Roleplay, language games, Gropu work, Pair work, activities)	
	4.4 Use and importance of following Instructional Material	
	(1) Match Stick drawing	(2) Pictures
	(3) Charts	(4) Flash Cards

EC5 : ગણિત પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	<p>ગણિત શિક્ષણના મૂલ્યો અને ગણિતશાસ્ત્રીઓ</p> <p>૧.૧ ગણિત શિક્ષણના મૂલ્યો</p> <p style="margin-left: 20px;">૧. સાંસ્કૃતિક મૂલ્યો ૨. નિયામક મૂલ્ય ૩. ઉપયોગિતા મૂલ્ય</p> <p>૧.૨ ભારતીય ગણિતશાસ્ત્રીઓનું ગણિતમાં પ્રદાન</p> <p style="margin-left: 20px;">૧. ભાસ્કરાચાર્ય - ૨ ૨. આર્યભટ્ટ ૩. રામાનુજન્</p> <p>૧.૩ અન્ય ગણિતશાસ્ત્રીઓનું ગણિતમાં પ્રદાન</p> <p style="margin-left: 20px;">૧. યુકિલડ ૨. પાયથાગોરસ</p>	૨૫%
એકમ - ૨	<p>માઈક્રોટીચિંગ અને હેતુઓ</p> <p>૨.૧ માઈક્રોટીચિંગ : સંકલ્પના અને અગત્ય</p> <p>૨.૨ કૌશલ્યોનો પરિચય : વિષયાભિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, શ્યામફલક, ઉદાહરણ</p> <p>૨.૩ હેતુઓની સંરચના</p> <p style="margin-left: 20px;">૨.૩.૧ સામાન્ય હેતુઓ : સંકલ્પના</p> <p style="margin-left: 20px;">૨.૩.૨ વિશિષ્ટ હેતુઓ : જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન અને કૌશલ્ય</p>	૨૫%
એકમ - ૩	<p>પાઠ આયોજનનો વિકાસ અને અભિગમ</p> <p>૩.૧ સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય</p> <p>૩.૨ સેતુપાઠનું આયોજન</p> <p>૩.૩ વિષયવસ્તુ પૃથકકરણ : તથ્યો, સંકલ્પનાઓ, સામાન્યીકરણો અને સિદ્ધાંતો</p> <p>૩.૪ વિષયવસ્તુની યોગ્ય તાર્કિક ક્રમમાં ગોઠવણી</p> <p>૩.૫ અભિગમો : આગમન-નિગમન, પૃથકકરણ-સંયોગીકરણ, સમસ્યા ઉકેલ (ઉદાહરણ સાથે સમજૂતી અને લાભાલાભ)</p>	૨૫%
એકમ - ૪	<p>ગણિતશિક્ષણમાં સાધનો અને પ્રવૃત્તિઓ</p> <p>૪.૧ સાધનો (અગત્ય, ઉપયોગ અને ઉદાહરણ)</p> <p style="margin-left: 20px;">૪.૧.૧ દ્રશ્ય સાધનો : ચાર્ટ, આકૃતિ, મોડલ</p> <p style="margin-left: 20px;">૪.૧.૨ પ્રક્ષેપિત સાધનો : OHP, ડેટા પ્રોજેકશન (LCD)</p> <p>૪.૨ પ્રવૃત્તિઓ : ગણિત ગમ્મતની કોઈપણ ચાર પ્રવૃત્તિઓ</p>	૨૫%

EC6 : વિજ્ઞાન પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	વિજ્ઞાનનું અધ્યયન અને તેનો વ્યાપ	૨૫%
	૧.૧ વિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા અને અર્થ	
	૧.૨ માનવજીવન સંદર્ભે વિજ્ઞાનની આવશ્યકતા	
	૧.૩ વિજ્ઞાન શિક્ષકના કૌશલ્યો	
	૧.૪ વૈજ્ઞાનિકોનું પ્રદાન : ડો.વિક્રમ સારાભાઈ, ડો.જગદીશચંદ્ર બોઝ, ડો.આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈન, થોમસ આલ્વા એડીશન	
એકમ - ૨	માઈક્રોટીચિંગ અને હેતુઓ	૨૫%
	૨.૧ માઈક્રોટીચિંગ : સંકલ્પના અને અગત્ય	
	૨.૨ કૌશલ્યોનો પરિચય : વિષયાભિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, શ્યામફલક, ઉદાહરણ, સુદઢીકરણ અને સ્પષ્ટીકરણ	
	૨.૩ વિજ્ઞાન શિક્ષણના ઉદ્દેશો અને હેતુઓ : અર્થ અને તુલના	
	૨.૪ હેતુઓની સંરચના	
	૨.૪.૧ સામાન્ય હેતુઓ : સંકલ્પના	
	૨.૪.૨ વિશિષ્ટ હેતુઓ : જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન અને કૌશલ્ય	
એકમ - ૩	પાઠ આયોજનનો વિકાસ અને અભિગમ	૨૫%
	૩.૧ સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય	
	૩.૨ સેતુપાઠનું આયોજન	
	૩.૩ અભિગમો : આગમન-નિગમન, સમસ્યા ઉકેલ (ઉદાહરણ સાથે સમજૂતી અને લાભલાભ)	
	૩.૪ મોડલ : સંકલ્પના પ્રાપ્તિ પ્રતિમાન (સંકલ્પના, ઉદાહરણ)	
એકમ - ૪	વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં સાધનો	૨૫%
	૪.૧ સાધનો (અગત્ય, ઉપયોગ અને ઉદાહરણ)	
	૪.૧.૧ દશ્ય સાધનો : ચાર્ટ, મોડલ	
	૪.૧.૨ પ્રક્ષેપિત સાધનો : OHP, ડેટા પ્રોજેક્ટર (LCD)	
	૪.૧.૩ દશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનો : ટી.વી., કોમ્પ્યુટર	

EC7 : ઈતિહાસ પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	માધ્યમિક કક્ષાએ ઈતિહાસ શિક્ષણ અને ધ્યેયો	૨૫%
	૧.૧ સંકલ્પના અને અગત્ય	
	૧.૨ નૂતન અભિગમ	
	૧.૩ સાંસ્કૃતિક વારસાની સમજ	
	૧.૪ ચારિત્ર્ય ઘડતર	
	૧.૫ રાષ્ટ્રીય એકતા અને આંતરરાષ્ટ્રીય સમજ	
એકમ - ૨	પાઠ આયોજન	૨૫%
	૨.૧ માઈક્રોટીચિંગ : સંકલ્પના અને સમજ	
	૨.૨ હેતુઓ : જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન, કૌશલ્ય	
	૨.૩ વિશિષ્ટ હેતુઓની રચના	
	૨.૪ સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય	
	૨.૫ સેતુપાઠનું આયોજન	
એકમ - ૩	ઈતિહાસ શિક્ષણની વિશિષ્ટ પદ્ધતિઓ	૨૫%
	૩.૧ કથન પદ્ધતિ - પ્રશ્નોત્તરી પદ્ધતિ	
	૩.૨ આધાર પદ્ધતિ	
	૩.૩ જીવન ચરિત્ર પદ્ધતિ	
	૩.૪ નિરીક્ષણ અભ્યાસ પદ્ધતિ	
એકમ - ૪	ઈતિહાસ, શિક્ષણના શૈક્ષણિક સાધન	૨૫%
	૪.૧ ઈતિહાસ શિક્ષણમાં શૈક્ષણિક સાધનનું મહત્વ	
	૪.૨ નકશા, ચાર્ટ્સ, ચિત્રો, સ્લાઈડ્ઝ, બુલેટીન બોર્ડ (પસંદગી - ઉપયોગિતા)	
	૪.૩ શૈક્ષણિક સાધન તરીકે પાઠ્ય પુસ્તકનો ઈતિહાસ શિક્ષણમાં ઉપયોગ	

EC8 : ભૂગોળ પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	ભૂગોળ શિક્ષણનું મહત્વ, ઘ્યેયો અને હેતુઓ	૨૫%
૧.૧	સંકલ્પના - અગત્ય, ભૂગોળ શિક્ષણનો વૈજ્ઞાનિક દ્રષ્ટિકોણ	
૧.૨	ભૂગોળ શિક્ષણના ઘ્યેયો	
	- રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સમજનો વિકાસ	
	- સાંસ્કૃતિક વારસાની સમજ	
	- રાષ્ટ્રના આર્થિક વિકાસની સમજ	
	- માનવ સમાજની ખીલવણીનું ઘ્યેય	
૧.૩	વર્ગશિક્ષણના હેતુઓ : જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન, કૌશલ્ય	
એકમ - ૨	પાઠ આયોજન	૨૫%
૨.૧	માઈક્રોટીચિંગ	
	૨.૧.૧ સંકલ્પના	
	૨.૧.૨ કૌશલ્યો : વિષયાભિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, ઉદાહરણ, કા.પા. કાર્ય	
૨.૨	સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય	
૨.૩	સેતુપાઠનું આયોજન	
એકમ - ૩	શૈક્ષણિક પ્રયુક્તિઓ, ભૂગોળ ખંડ (અર્થ, સજાવટ, અગત્ય)	૨૫%
૩.૧	પ્રવાસનું ભૂગોળ શિક્ષણમાં મહત્વ - આયોજન	
૩.૨	સંદર્ભો : વર્તમાનપત્રો, મેગેઝીન, વર્તમાન બનાવોનો ઉપયોગ	
એકમ - ૪	શૈક્ષણિક ઉપકરણ (પસંદગી, ઉપયોગિતા / મહત્વ)	૨૫%
૪.૧	નકશા, નકશાપોથી, ચાર્ટ, ચિત્રો, એટલાસ	
૪.૨	નમૂનાઓ, પૃથ્વીનો ગોળો	
૪.૩	બુલેટીન બોર્ડ, ફ્લેનલ કટસ	
૪.૪	ફિલ્મ સ્ટ્રીપ, સ્લાઈડ, ઓવર હેડ પ્રોજેક્ટર, એપીડાયોસ્કોપ	

EC9 : નામાના મૂળતત્વો પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	નામાના મૂળતત્વો, ધ્યેયો અને હેતુઓ	૨૫%
૧.૧	નામાના મૂળતત્વો : અર્થ, ઈતિહાસ, કાર્યક્ષેત્ર અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક કક્ષાએ તેના અધ્યાપનનું મહત્વ	
૧.૨	ધ્યેયો અને હેતુઓ : સંકલ્પના, સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓ (અપેક્ષિત વર્તન-પરિવર્તનના સંદર્ભમાં સ્પષ્ટીકરણો) જ્ઞાન, સમજ, ઉપયોજન, કૌશલ્ય	
એકમ - ૨	પાઠ આયોજન	૨૫%
૨.૧	માઈક્રોટીચિંગ	
૨.૧.૧	સંકલ્પના	
૨.૧.૨	કૌશલ્યો : વિષયાભિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, ઉદાહરણ, કા.પા. કાર્ય, સુદઢીકરણ, સ્પષ્ટીકરણ અને ઉતેજના પરિવર્તન	
૨.૨	સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય	
૨.૩	સેતુપાઠનું આયોજન	
એકમ - ૩	નામાના મૂળતત્વોના શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અને અભિગમો	૨૫%
૩.૧	પદ્ધતિ : વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ, પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ, સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ, નિરીક્ષિત સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ (સંકલ્પના, સોપાનો, લાભાલાભ)	
૩.૨	અભિગમ : આગમન, નિગમન, પૃથક્કરણ-સંયોગીકરણ, સમસ્યા સમાધાન (દરેક કાર્ય, સ્વરૂપ, લાભાલાભ, વર્ગ વિનિયોગ)	
એકમ - ૪	નામાના મૂળતત્વોના શિક્ષણના સાધનો-સંદર્ભો	૨૫%
૪.૧	સાધનો : ચાર્ટ્સ, ચિત્રો, ફિલ્મસ્ટ્રીપ, ટેપરેકોર્ડર, ટીવી	
૪.૨	સંદર્ભો : સંદર્ભ પુસ્તકો, સામયિકો, વર્તમાનપત્રો	

EC10 : અર્થશાસ્ત્ર પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	અર્થશાસ્ત્રના અધ્યાપનનું મહત્વ, ધ્યેયો અને હેતુઓ	૨૫%
૧.૧	મહત્વ : વ્યક્તિ જીવનમાં, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય અર્થકારણમાં, આર્થિક સમસ્યાઓના સંદર્ભમાં	
૧.૨	ધ્યેયો	
૧.૩	હેતુઓ : જ્ઞાન પ્રાપ્તિ, સમજ, ઉપયોજન, કૌશલ્ય	
એકમ - ૨	પાઠ આયોજન	૨૫%
૨.૧	માઈક્રોટીચિંગ	
૨.૧.૧	સંકલ્પના	
૨.૧.૨	કૌશલ્યો : વિષયાભિમુખ, પ્રશ્નપ્રવાહિતા, ઉદાહરણ, કા.પા. કાર્ય, સુદૃઢીકરણ, સ્પષ્ટીકરણ અને ઉત્તેજના પરિવર્તન	
૨.૨	સેતુપાઠ : સંકલ્પના, અગત્ય	
૨.૩	સેતુપાઠનું આયોજન	
એકમ - ૩	અર્થશાસ્ત્ર અધ્યાપનની પદ્ધતિઓ અને પ્રયુક્તિઓ	૨૫%
૩.૧	ક્ષેત્રકાર્ય	૩.૨ આધાર પદ્ધતિ
૩.૩	કથન પદ્ધતિ	૩.૪ સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ
૩.૫	પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિ	૩.૬ સમસ્યા ઉકેલ પદ્ધતિ
૩.૭	નિરીક્ષિત અભ્યાસ પદ્ધતિ	૩.૮ ટીમ ટીચિંગ
એકમ - ૪	અર્થશાસ્ત્રના અધ્યાપનમાં શૈક્ષણિક સાધનો - મહત્વ અને ઉપયોગ	૨૫%
૪.૧	નકશા, ચાર્ટ્સ, ગ્રાફ	
૪.૨	પાઠ્યપુસ્તક, સામાયિકો, વર્તમાનપત્રો, દસ્તાવેજી પત્રકો	
૪.૩	ટેલિવિઝન, રેડિયો, ફિલ્મસ્ટ્રીપ	

EC11 : વાણિજ્ય વ્યવસ્થા અને સંચાલન પદ્ધતિ (સેમ. ૧)

એકમ - ૧	વાણિજ્ય શિક્ષણ અને હેતુઓ	૨૫%
	૧.૧ વાણિજ્યનો અર્થ, સંકલ્પના	
	૧.૨ વાણિજ્યનો વ્યાપ, કાર્યક્ષેત્ર	
	૧.૩ ઉચ્ચતર માધ્યમિક કક્ષાએ વાણિજ્ય વિષયની જરૂરિયાત	
	૧.૪ ઉચ્ચતર માધ્યમિક કક્ષાએ વાણિજ્ય શિક્ષણના ઉદ્દેશો	
	૧.૫ વાણિજ્ય શિક્ષણના સામાન્ય હેતુઓ અને વિશિષ્ટ હેતુઓ (અપેક્ષિત વર્તન - પરિવર્તનના સંદર્ભમાં)	
એકમ - ૨	પાઠ આયોજન	૨૫%
	૨.૧ સંકલ્પના, અગત્ય, સીમ્યુલેશન	
	૨.૨ કેટલાક ઉપયોગી માઈક્રોટીચીંગ કૌશલ્યોનો પરિચય (વિષયાભિમુખ, શ્યામફલક કાર્ય, ઉદાહરણ, પ્રશ્ન પ્રવાહિતા, સુદઢીકરણ, સ્પષ્ટીકરણ, ઉત્તેજના પરીવર્તન)	
	૨.૩ સેતુપાઠ	
એકમ - ૩	વાણિજ્ય શિક્ષણની પદ્ધતિઓ અને અભિગમો	૨૫%
	૩.૧ વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ	૩.૨ પ્રકલ્પ પદ્ધતિ
	૩.૩ સ્વાધ્યાય પદ્ધતિ	૩.૪ સિમ્પોઝિયમ પદ્ધતિ
	૩.૫ સમસ્યા ઉકેલ પદ્ધતિ	૩.૬ આગમન-નિગમન પદ્ધતિ
	૩.૭ નિદર્શન પદ્ધતિ	૩.૮ પૃથકકરણ
એકમ - ૪	વાણિજ્ય અધ્યાપનની પ્રયુક્તિઓ અને શૈક્ષણિક સાધનો	૨૫%
	૪.૧ સંકલ્પના	
	૪.૨ પ્રશ્નોત્તર, વર્ણન, મુલાકાત, ચર્ચા, કથન, મોજણી (સંકલ્પના અને જરૂરિયાત)	
	૪.૩ શૈક્ષણિક સાધનોનું મહત્વ	
	૪.૪ ચાર્ટ, ફિલ્મ સ્ટ્રીપ, ટેપ રેકોર્ડર, વાણિજ્ય વિષયક દસ્તાવેજો, ટીવી, કમ્પ્યુટર, ઈન્ટરનેટ, ટેલિકોન્ફરન્સીંગ, ઈમેઈલ (મહત્વ)	